

pneumonie a hnisavé bronchitidy. Lze je u zvířat velmi dobře léčit inhalací solných roztoků, což autoři dokazují na mnoha pokusech, z nichž ovšem nevyplyvá mechanismus účinku solí, avšak z nichž lze usuzovat, že terapie hnisavých bronchitid nebude příliš vzdálena od uvedených experimentů.

**Žlutý kříž.** Všechny až dosud užívané prostředky první pomoci působí pouze na nepatrné zbytky yperitu, které ještě nevnikly do kůže. Při tom mohou u citlivých lidí nastat těžké poruchy kůže již za dvě minuty po účinku yperitu, všeobecně však možno ještě za pět minut odstranit největší část jedu. Nad deset minut nutno počítat, i po řádně poskytnuté první pomoci, s poruchami kožními.

Autoři podnikli řadu pokusů na pokusných osobách, při čemž srovnávali účinnost chemických a mechanických prostředků první pomoci. K pokusům použili teplé vody a mýdla, pasty z chlorového vápna a tetrachlormethanu, nasyceného chlorem a zředěného novou dávkou tetrachlormethanu na dvojnásobné množství, aby se vyvarovali jeho dráždivého účinku na kůži. Pasta z chlorového vápna ponechávána na kůži nejdéle pět minut a tetrachlormethan dvě minuty, neboť po delší době působí obě látky u citlivých osob kožní poruchy. S chloraminem měli autoři špatné zkušenosti a proto neprovedli srovnávací pokusy. Vedle uvedených látek zkoušeli ještě Igepon, prostředek podobný mýdlu, který dobře pění i v tvrdé a mořské vodě a má stejný účinek jako mýdlo. Výsledky srovnávacích pokusů uká-

zaly, že mýdlo a chlorové preparáty jsou stejně účinné, což platí ovšem jen tehdy, bylo-li potřísněno pouze jediné a přesně známé místo na kůži. Nejjednodušší způsob, který ve většině případů — při úplné neškodnosti — dobře působí a je-li postižen celý povrch těla, nemůže být jiným způsobem nahrazen, je preventivní terapie vodou a mýdlem. Dlužno ovšem mýdlo dobře zpěnit, občas pěnu vyměňovat a omývat nejméně 10 minut.

Autoři podotýkají, že mechanismus specifického účinku yperitu je stále temný, neboť dosavadní teorie (intracelulární uvolnění HCl, reakce yperitu s aminosloučenami buňky) nejsou spolehlivě prokázány. Nápadné je, že tělo zvířete, které hravě provádí odbourávání četných cizorodých látek, je vůči molekule yperitu bezbranné, takže ještě po několika dnech lze v poškozené tkáni nalézt nerozložené zbytky yperitu. Současně uvádějí autoři několik případů experimentální precitlivělosti vůči yperitu, která ukazuje na chemické neb absorpční vztahy mezi yperitem a tkáňovou bílkovinou. Pozorovali totiž, že po novém potřísnění kůže na stejném předloktí a po ošetření mýdlem a vodou vznikla na staré reakci a celém předloktí urtikarie neb oedem s erupcí puchýřků, petechiálním krvácením a silným svěděním. Reakce byla přesně ohraničena na místa, která již po prvé přišla do styku s yperitem a mýdlem. Zdá se, že jde o alergickou reakční pohotovost zasažených buněk, která snad byla zesílena nespecifickým faktorem při preventivní terapii mýdlem.

Dr. K r a u s e, VTLÚ.

# O B R A N A O B Y V A T E L S T V A

ÚSTŘEDNÍ ORGÁN PRO OBRANU A OCHRANU OBYVATELSTVA PROTI

LETECKÝM ÚTOKŮM S POPULÁRNÍ PŘÍLOHOU »CPO.«

Vychází v měsíčních lhůtách dvanáctkrát do roka.

Majitel a vydavatel: »VOK« knihupectví a nakladatelství Svazu čs. důstojnictva v Praze II., nám. Petra Osvoboditele, Štefánikův dům.

Roční předplatné v Československu je 33 Kč, na půl roku 17 Kč, pro Jugoslavii, Polsko a Rakousko je roční předplatné 40 Kč, pro ostatní cizinu 70 Kč včetně přílohy „CPO“.

Příloha CPO za 7 Kč ročně.

Jednotlivé číslo stojí 3 Kč. Příloha CPO za 60 hal.

Kdo nevrátí dvě po sobě jdoucí čísla, je považován za odběratele.

Novinová sazba povolena ředitelstvím pošt a telegrafů v Praze č. 209.733/VII. Dohledací poštovní úřad Praha 25.

Vedoucí a odpovědný redaktor: J. Alexander.

Toto číslo bylo vydáno za redakční spolupráce Lékařského pracovního sboru v Olomouci-Lutíně.

Vytiskla Novina, Praha II., Hybernská 20.

Praha, 13. října 1937.

Zvláštní číslo pro lékaře.

## O B S A H:

Úkol lékaře v CPO. — Padesátiny významného lékařského pracovníka v CPO. — Doc. MUDr. J. Blatný: Asfyxie. — Prof. MUDr. B. Bouček: Součinnost zdravotnické služby občanské a vojenské. — MUDr. V. Hubáček: Několik poznámek k ošetřování kůže u člověka, zasaženého kapalným yperitem. — L. Chalupa: Protiletecká ochrana a tisk. — A. Jelínek: Zjišťování kapalného yperitu a lewisitu v terénu. — Doc. Dr. K. Kácl: Experimentální studie asanace vody, zasažené yperitem, aktivním uhlím. — MUDr. M. Karásek: Několik poznatků o působení arsinů. — Ing. J. Ochman: Ochrana budov proti leteckým zápalným pumám. — Pplk. Dr. J. Přibík: Protiletecká ochrana nemocnic. — Ing. J. Sigmund: Důležitost ochrany průmyslu za války. — Ing. Dr. J. Šána: Kvantitativní stanovení arsenu z lewisitu v těle králíka. — Ing. E. Škrabal: Plynová patrači. — Doc. MUDr. F. Vaníček: Mor. — Doc. MUDr. V. Vejdovský: O stanovení minimálních účinných dávek yperitu na oku králíka. — J. Veselý: Povrchové napětí yperitu a jeho asanace ve vodných soustavách. — Prof. MUDr. O. Wagner: Biologické působení bojových látek a jejich chemická struktura. — Referáty.